

Ministerie van BZK
t.a.v. Mw. A.C. van Huffelen,
Staatssecretaris Koninkrijksrelaties en
Digitalisering
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Beukenlaan 129
5616 VD Eindhoven

T 040 - 848 01 69
F 040 - 209 40 28

BTW NL850977113B01
KvK 53689399

Datum : 15 april 2022
Onze referentie : D100480
Inzake : BPOC2020 / EU sancties media

Geachte mevrouw Van Huffelen,

Tot mijn kantoor heeft zich gewend Stichting BPOC2020, met het verzoek haar belangen te behartigen. Cliënt behartigt op haar beurt de belangen van meerdere Nederlandse burgers. Naar aanleiding hiervan bericht ik u als volgt.

1. Blokkade websites RT en Sputnik News

Op 8 maart 2022 hebben diverse internetexploitanten, waaronder KPN, T-Mobile en VodafoneZiggo, de toegang geblokkeerd tot de websites van RT (Russia Today) en Sputnik News. De betreffende exploitanten zijn daartoe verplicht door de Nederlandse overheid. Het voorgaande leidt ertoe dat Nederlandse burgers die dit wensen niet langer de mogelijkheid hebben om via deze websites aan nieuwsgaring te doen.

Deze opgelegde verplichting vloeit voort uit Europese regelgeving, die kadert binnen het gewapend conflict tussen Rusland en Oekraïne. In dit verband heeft de Raad van de Europese Unie op 1 maart 2022 Besluit nr. 2022/351 en Verordening nr. 2022/350 vastgesteld. Deze Verordening nr. 2022/350 wijzigt de eerdere Europese Verordening nr. 833/2014 van 31 juli 2014, door het invoegen van artikel 2 septies. Dit artikel verbiedt (internet)exploitanten om de inhoud die verstrekt wordt door RT en Sputnik News 'uit te zenden of de uitzending van die inhoud mogelijk te maken met welk middel en in welke vorm dan ook'.

Het spreekt voor zich dat het gewapend conflict tussen Rusland en Oekraïne sterk te betreuren valt, niet in het minst ten aanzien van de burgers die het slachtoffer hiervan zijn. Cliënt laat zich niet nader uit over dit conflict en spreekt voor geen van beide tegenstanders haar sympathie uit. Wel stelt cliënt vast dat de lidstaten van de Europese Unie overduidelijk een koers varen waarbij Rusland onverkort wordt weggezet als agressor en waarbij andersluidende meningen niet lijken te zijn toegestaan. Nochtans ligt deze situatie veel genuanceerder dan de reguliere Westerse media thans doet voorkomen. Eenieder die zich enigszins heeft verdiept in de lokale historie en de jarenlange escalerende spanningen die hebben geleid tot dit gewapend conflict, zal dit kunnen beamen.

2. Inbreuk grondrechten

Hetgeen cliënt de overheid in het bijzonder verwijt is dat zij blijkbaar zelf bepaalt uit welke nieuwsbronnen haar burgers informatie putten. De overheid grijpt hiermee direct in op de fundamentele grondrechten van haar burgers, meer specifiek de vrijheid van meningsuiting. Aan dit recht is gerelateerd het recht om vrijelijk informatie te ontvangen en te vergaren.

Met haar handelwijze pleegt de overheid een inbreuk op onder meer artikel 10 van het Europees Verdrag voor de rechten van de Mens (EVRM)¹, artikel 11 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie² en artikel 19 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR)³. Nederland heeft zich van oudsher verbonden aan deze verdragen. Het recht op vrije nieuwsgaring is in zekere zin ook verankerd in artikel 7 van de Nederlandse Grondwet.⁴

Met dit grondrecht hangt samen het beginsel van netneutraliteit,⁵ dat behelst dat internetaanbieders de internetgebruikers vrij en open toegang moeten verstrekken tot het internet. Dit beginsel is op nationaal niveau opgenomen in de Telecommunicatiewet.⁶ Op Europees niveau is het beginsel terug te vinden in de Verordening (EU) 2015/2120 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015. Dit beginsel verbiedt internetexploitanten of bij de vestrekking van hun diensten te 'discrimineren', in die zin dat zij verschillende informatiestromen gelijk moeten behandelen.

3. Zorgelijke maatschappelijke ontwikkeling

Cliënt ervaart de handelwijze van de overheid als een gevaarlijke en hiermee zorgelijke ontwikkeling, die bepaald niet thuishoort in een democratische rechtstaat. Op deze manier ontnemt de overheid haar burgers immers de mogelijkheid om voor zichzelf een objectieve en zuivere mening te vormen over maatschappelijke ontwikkelingen. De sturende rol die hierbij wordt ingenomen, roept vragen op.

Ditmaal vormt het gewapend conflict tussen Rusland en Oekraïne de aanleiding voor de overheid om in te grijpen op de fundamentele vrijheden van haar burgers, echter zal in de toekomst de aanleiding daartoe vormen? Hiermee zet zij de deur op een kier voor ongebreideld overheidsingrijpen en dit telkens wanneer een bepaalde informatiestroom haar niet welgevallig is. Dit leidt tot willekeur en derhalve tot een uiterst onwenselijke situatie.

4. Gerechtvaardigde beperking

Natuurlijk is de uitoefening van grondrechten niet absoluut en kent deze in bepaalde gevallen haar grenzen. In lijn hiermee is het de overheid toegestaan om de grondrechten van haar burgers in te perken, doch enkel wanneer dit aantoonbaar gerechtvaardigd is. De vraag is of in dit geval sprake is van een gerechtvaardigde grondrechtbeperking.

Een aantal nieuwsbronnen⁷ hebben geciteerd uit een gesprek dat u kennelijk hierover heeft gevoerd met het ANP. Tijdens dit gesprek heeft u zich op het standpunt gesteld dat de blokkade van de websites van RT en Sputnik News gerechtvaardigd is op basis van het argument dat zij louter directe marketingtools van de Russische staat zouden vormen en niet zouden kwalificeren als onafhankelijke

¹ <https://wetten.overheid.nl/BWBV0001000/2021-08-01>

² https://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_nl.pdf

³ <https://wetten.overheid.nl/BWBV0001017/1979-03-11>

⁴ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0001840/2017-11-17>

⁵ <https://www.acm.nl/nl/onderwerpen/telecommunicatie/zakelijke-klanten-telecom/internet/netneutraliteit>

⁶ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0009950/2017-03-10>

⁷Bijv. https://www.leidschdagblad.nl/cnt/dmf20220308_25545250?utm_source=google&utm_medium=organic en <https://nieuws.nl/algemeen/20220308/van-huffelen-rt-en-sputnik-moeten-voorlopig-geblokkeerd-blijven/> en <https://lc.nl/binnenland/Van-Huffelen-RT-en-Sputnik-moeten-voorlopig-geblokkeerd-blijven-27526249.html>

journalistieke platforms. Hierbij heeft u gesteld dat u de berichtgeving van RT en Sputnik zelf volgt en dat u op basis hiervan van oordeel bent dat sprake is van 'haat zaaien, het verspreiden van desinformatie en het gebruik van polariserende teksten'. Deze websites zouden zich volgens u onterecht voordoen als nieuwsplatforms, terwijl zij in werkelijkheid worden gefinancierd door de Russische overheid en fungeren als spreekbuis van president Poetin. Hierdoor zouden de websites volgens u 'enkel vertellen wat Poetin vindt'. Dit zou niet gelijk te stellen zijn aan de vrijheid van meningsuiting.

Voor zover de nieuwsbronnen u correct hebben geciteerd, zijn de door u genoemde beweegredenen moeilijk te plaatsen. Cliënt is zelf bekend met de inhoud van de betreffende websites en stelt op basis hiervan dat geen sprake is van haat zaaien, het verspreiden van desinformatie en het gebruik van polariserende teksten. Daarentegen is het gros van de gepubliceerde artikelen slechts feitelijk van aard en is de inhoud van de artikelen niet merkbaar verschillend van vergelijkbare nieuwswebsites.

Overigens, zelfs indien de door u gestelde argumenten correct zouden zijn, dan nog resteert de vraag of deze argumenten een zodanig ingrijpen op de fundamentele grondrechten van de Nederlandse burgers rechtvaardigen.

5. Vragen

Om nauwkeuriger te kunnen beoordelen of de door u aangedragen argumenten deze grondrechtbeperking rechtvaardigen en cliënt juridisch hierin te kunnen adviseren, verzoek ik u (dan wel een van uw medewerkers) mij de onderstaande vragen te willen beantwoorden:

1. Op basis van welke nieuwsberichten gepubliceerd op de websites van RT en Sputnik News bent u van mening dat sprake is van 'haat zaaien, het verspreiden van desinformatie en het gebruik van polariserende teksten'? In dat kader verneem ik graag meer specifiek van u waarom u deze mening bent toegedaan.
2. Uit welke feiten leidt u af dat de betreffende websites louter marketingtools vormen van de Russische overheid en de achterliggende organisaties met dit doel door de Russische overheid gefinancierd worden? In dat verband ontvang ik graag een kopie van de stukken of een bronverwijzing, waaruit dit blijkt.
3. Kunt u mij in het kader van deze kwestie meer specifiek aangeven waar volgens u de grens dient te worden getrokken tussen de ongehinderte uitoefening van het recht op vrije meningsuiting (nieuwsgeving) en de gerechtvaardigde inperking van dit recht?
4. Kunt u mij aangegeven op grond van welke gewijzigde feitelijke omstandigheden de blokkade van de websites zal worden opgeheven?

3

Graag verzoek ik u mij binnen een termijn van 7 dagen na heden te berichten. Uw reactie zie ik tegemoet, waarvoor dank. Namens cliënt behoud ik mij vooralsnog alle rechten en wettelijke bepalingen voor.

Met vriendelijke groet,
Open Legal Advocaten

Niels Vanaken
Advocaat

